

NGACMIMI SEKSUAL DHE LLOJET E TJERA TË DHUNËS ME BAZË GJINORE NË HAPËSIRAT PUBLIKE NË SHQIPËRI, 2018

750 Intervista Anketuese me gra dhe vajza në Tiranë, Durrës dhe Fier

Shtatë Diskutime me Fokus Grupe me 53 pjesëmarrës, gra dhe burra me prejardhje të ndryshme

18 Vëzhgime të Strukturuar dhe Tre Inspektime të Sigurisë në Rrugë¹

Studimi

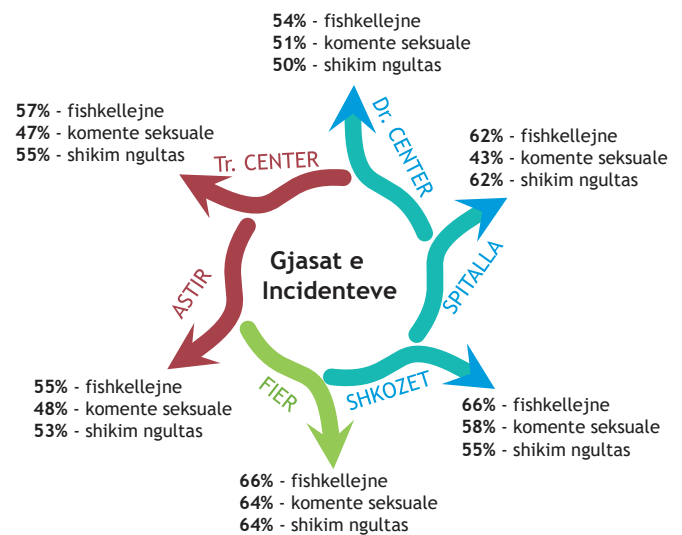
Dhuna me bazë gjinore ndaj grave është një shkëlqje e të drejtave të njeriut dhe është e përhapur në mbarë botën, përfshirë Shqipërinë. Vlerësohet se 35 për qind e grave në mbarë botën gjatë jetës së tyre kanë përjetuar dhunë fizike dhe/ose seksuale nga partneri intim, apo dhunë seksuale nga një jopartner. Dhuna me bazë gjinore përkufizohet si dhunë që i drejtohet një gruaje, për shkak se ajo është grua, apo që prek gratë gjerësisht. Dhuna ndaj grave përshkruhet nga, por jo vetëm, dëmtimet fizike, seksuale dhe psikologjike (duke përfshirë trembjen, vuajtjen, shtrëngimin, heqjen e lirisë brenda familjes, ngacmimin seksual, etj.). Sot spektri i gjerë i dhunës me bazë gjinore shpesh zgjerohet dhe përfshin dhunën që rrjedh nga raportet e pabarabarta të pushtetit mes burrave dhe grave.

Ky studim shqyrton **dimensionet e ndryshme të ngacmimeve seksuale dhe formave të tjera të dhunës gjinore ndaj grave dhe vajzave shqiptare në hapësirat publike urbane**, duke u përqendruar kryesisht në perceptimet e grave dhe vajzave lidhur me sigurinë dhe ndikimin që kjo çështje ka në jetën e tyre, si dhe format e dhunës që ato përjetojnë. Gjithashtu, studimi sugjeron strategjitë që gratë dhe vajzat kanë në dispozicion për të përballuar dhunën dhe çfarë mund të bëhet për t'i bërë qytetet dhe lagjet e tyre më të sigurta.

Gjetjet kryesore

Gjetjet e përgjithshme të këtij studimi tregojnë se gratë dhe vajzat në hapësirat publike të të gjitha zonave të përzgjedhura në të tre bashkitë në Shqipëri **përballesh me forma të shumta ngacmimi, veçanërisht verbal**. Ngacmimet fizike janë më pak të zakonshme, por janë të pranishme sipas shumicës së të anketuarve. Të dhënat e ndërthurura nga të tri bashkitë, tregojnë një pasqyrë të qartë të çështjeve më të përhapura për të gjitha zonat ku u krye studimi.

Për më tepër, pothuajse gjysma (44%) e të gjithë të anketuarve kanë një mike ose anëtare të familjes i cili ka qenë subjekt i ngacmimeve seksuale ose formave të tjera të dhunës seksuale.

[1] Vëzhgimet e strukturuar janë vëzhgimet e një zone, me ndihmën e listave të kontrollit, për të vlerësuar kushtet e saj në aspekte të ndryshme. Inspektimi i sigurisë kryhen nga një grup grash dhe vajzat në një zonë të caktuar për të vlerësuar, me ndihmën e udhëzimeve dhe listat kontrolluese, atë që i bën ata të ndihen të pasigurt

[2] Organizata Botërore e Shëndetësisë, Departamenti i Shëndetit Riprodhues dhe Kërkimit Shkencor, Shkolla e Higjienës dhe Mjekësisë Tropikale në Londër, Këshilli i Kërkimeve Mjekësore të Afrikës së Jugut (2013). Vlerësimet globale dhe rajonale të dhunës ndaj grave: Përhapja dhe efektet shëndetësore të dhunës nga partneri intim dhe dhunës seksuale nga jopartneri/ët, fq.2. Për informacione individuale të çdo vendi, shihni Gratë e Botës 2015, Prirjet dhe Statistikat, Kapitulli 6, Dhuna ndaj Grave, Departamenti i Organizatës Kombeve të Bashkuara për Çështjet Ekonomike dhe Sociale, 2015 dhe Baza e të Dhënave Botërore të Grave të OKB-së për Dhunën kundër Grave.

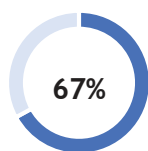
[3] Art. 3 d, Konventa e Këshillit të Evropës për parandalimin dhe luftimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje)

Nëse ju apo dikush që njihni vuan nga ngacmimi apo dhuna seksuale, telefononi linjën kombëtare në numrin 116117, ose Policinë tek numrat 112 ose 129. Ti nuk je vetëm.

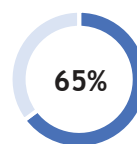

Gjetjet e përgjithshme tregojnë një situatë alarmante ku **38 për qind e 750 të anketuarave deklarojnë se kanë qenë rrezik ose janë ekspozuar ndaj ngacmimeve seksuale dhe formave të tjera të dhunës gjatë jetës së tyre**. Më tej, gjetjet tregojnë se kultura e raportimit të dhunës është e ulët. Pas këtij fenomeni qëndrojnë arsye të ndryshme që lidhen me mungesën e informacionit se ku duhet të raportojnë dhe të kërkojnë ndihmë, mungesën e besimit në institucionet përgjegjëse dhe frikën ndaj etiketimit apo gjyqimit nga komuniteti. Përkundër përpjekjeve të ndryshme të grupeve të interesit për të krijuar mekanizma dhe instrumente për raportimin e dhunës ndaj grave dhe vajzave, ekziston një besim i përbashkët që gratë dhe vajzat ndajnë për të mbajtur episode të dhunshme private dhe për ta pranuar dhunën, në mënyrë që ta mbajnë familjen së bashku.

Gratë dhe vajzat që kanë përjetuar ngacmim apo dhunë seksuale nuk raportojnë sepse...

...jane shume te turperuara ose te frikesuara se njerezit do te gjykojne ate ose familjen e saj

...nuk dine ku te shkojne per ndihme/raportim

Të dhënat krahasuese nga të tre bashkitë tregojnë se faktorët kryesorë që ndikojnë në pasigurinë në lagje janë: **a)** mungesa e ndricimit të mjaftueshëm në rrugë dytësore, hyrjet e shtëpive dhe stacioneve të autobusit **b)** ndërtime të braktisura dhe mungesa e mirëmbajtjes së rrugëve dytësore **c)** grupet e burrave dhe djemve që qëndrojnë përgjatë rrugës/konsumojnë lëndë narkotike apo alkool, **d)** transporti publik i mbipopulluar në Tiranë dhe Durrës, dhe mungesa e transportit publik në Fier

Rekomandimet kyçe për Bashkitë e Tiranës, Durrësit dhe Fierit

- Fushata ndërgjegjëse për edukimin e burrave, djemve, grave dhe vajzave në lidhje me ngacmimin dhe dhunën seksuale, për të luftuar mentalitetet e vjetëruara dhe stereotipet e dëmshme gjinore.
- Aktivitete për të inkurajuar angazhimin qytetar dhe për të treguar ndjeshmëri dhe mbështetje për viktimat.
- Bashkitë duhet ta marrin në konsideratë këtë raport dhe gjetjet e tij për të gjitha veprimet që do të ndër marrin për të përmirësuar kushtet e qyteteve të tyre, sidomos nëse ata do të ndërhyjnë konkretisht për të përmirësuar infrastrukturën në zonat e përzgjedhura si pjesë të këtij studimi.
- Administratorët lokalë, të cilët janë në kontakt me anëtarët e komunitetit, duhet të kenë njohuri adekuate për mënyrën e trajtimit të shqetësimeve të grave dhe vajzave lidhur me sigurinë e tyre në hapësirat publike. Kjo mund të bëhet përmes takimeve dhe diskutimeve që bashkitë organizojnë me komunitetet gjatë planifikimit për përmirësimin e kushteve infrastrukturore të lagjeve të ndryshme, ose gjatë proceseve të buxhetimit të shërbimeve me pjesëmarrjen e komunitetit.
- Mekanizmi i referimit kundër Dhunës në Familjenë të tri bashkitë duhet të adresojë me përgjigje shumë sektoriale jo vetëm rastet e DhF-së, por edhe për forma të tjera të dhunës ndaj grave dhe vajzave, duke përfshirë ngacmimin seksual dhe dhunën që ndodh në hapësirat publike.
- Masat specifike si pjesë e përgjigjes shumë-sektoriale për parandalimin dhe mbrojtjen duhet të zbatohen duke përfshirë:
 - a) Rritjen e frekuencës së patrullimit të policisë në zona të caktuara
 - b) Mbrojtjen e të dhënave personale në rastet e raportimit të incidenteve të dhunshme
 - c) Shtimin e të dhënave për dhunën seksuale si pjesë e të dhënave dhe statistikave të formave të tjera të dhunës ndaj grave dhe vajzave
 - d) Përmirësimin e bashkëpunimit me OJF-të që janë ofruesit e shërbimeve, koordinimi i aktiviteteve ndërgjegjëse për format e ndryshme të DhNGV-së dhe shërbimet ekzistuese.
- Bashkitë duhet të angazhohen, planifikojnë dhe buxhetojnë shërbime publike të aksesueshme, të përbalueshme dhe me ndjeshmëri gjinore, duke përfshirë ndriçimin rrugor, ndjeshmërinë policore, transportin publik, strehimin etj.